

NÉPÜNK

Sefredactor: Wasserstrom Sándor

ZIAR EVREESC

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Miért nem értük el

a két százalékat?

Szomorú valóság, amelynek tragikus következményeit majd meglátja a legközelebbi parlamenti szesszióban a romániai zsidóság. Majd, amikor ott fognak állni Codreanu emberei a parlamenti szöszéken és dörögni fognak a zsidóság ellen, akkor látja majd az ország képviselet nélkül maradt zsidósága, hogy mennyire nincsen senki ott, aki tiltakozna a gonosz inszINUÁCIÓK és legből kapott rágalmak ellen.

Nem fogjuk egyetlen egyszer sem tempre hívni azokat, akik okai voltak ennek a szomorú eredménynek, amely azt jelentette, hogy nem értük el a szükséges két százalékat és egyetlen zsidó parlamentert sem tudtunk bejuttatni. — Majd akkor felelősségre kell vonjuk az UER vezetőit, akik bizonyos „taktikai” okokból szekértolói lettek olyan pártoknak, amelyek tagjai majd mélyen hallgatni fognak, amikor a zsidóságot támadás fogja érni. Akkor látják majd, hogy ezek nem Robu-féle artikulálatlan ordításban fognak kimerülni, amelynek semmi kára vagy haszna nem volt. Mert a „Totul pentru Tara” hívei intézményes, német mintára készült antiszemizmust akarnak majd meghonosítani, ami husba-vérbe vág és zsidó existenciák ezreit, avgy tizezeit fogja áldozatul dobni a XX. század legrettenetesebb járványának, amely a zsidók számára szomorúbb eredményű, mint az egykori kolera, vagy pestisjárványok. Akkor majd látni fogja a zsidó nagyiparos, hogy mennyire nem engedik majd vállalatát dolgozni és lépten-nyomon akadályokat fognak állítani életlehetősége elé. Akkor majd az UER vezetői hiába fognak fűhöz-fához szaladni, hogy ellensúlyozzák a parlamenti támadások pergőtüzét. Meg a zsidó munkás, aki azt hitte, hogyha szocdemek, vagy „demokratikus” román pártok képviselőit igyekezett behozni a parlamentbe, kiábrándultan fogja látni, hogy egyetlen „demokrata” képviselő sem fog kiállani érte, amikor kisebbségi jogait igyekszik elvenni tőle Codreanu pártja.

Riadtan és tétován fog körülnézni a zsidó nagyiparos és kereskedő Bucurestiben. Meg a többi nagyvárosokban és keresni fogja zsidó testvéreit, akik szólhatnak egy szót érdekében. Azokat fogja keresni, akiket most elárult, a szavazófülkében, mert azt hitte, ha azt a pártot támogatja, ahol „kapcsolatai” vannak, azok majd megmentik kegyerét. Ugyanúgy fog járni az okoskodó intellektuel is, aki azt hitte, hogy ő „jobban tud” mindent, mint az „informálatlan” kisember. Az a „kisember,” aki szintén a magája után járt.

De vajjon mit fog gondolni az a rabbi, aki anélkül, hogy ismerné a politikai bossorkánykonyhát, meg azt, amit ott kotyvasztanak, ki mer állni az utolsó pillanatban és irányítani akarja a zsidó tömeget. Neki könnyű, mert a rabbiállások körül nincsen numerus-klauszus, meg a zsidó áldozatkészség mindenkor megnyilatkozik, amikor tanítóiról van szó. Viszont, ha majd arról lesz szó, hogy kap-e kongruát, vagy bármily államsegélyt, mint rabbi, avagy hitközsége nem-e merül el az adósságok tengerében, akkor hiába fog keresni egy zsidó képviselőt, aki felemelje szavát érdekében.

Micsoda lelkiismeretlen játék folyt itt bizonyos elemek részéről, az majd idők folyamán mindinkább kiderül. De vajjon milyen retorzióval élhet az a sok tizezer szavazó, aki havas decemberi időben utazott, áldogált, hagyta idejét elvenni és órákig ácsorgott a szavazóhelységek előtt csak azért, hogy végül eleget tegyen állampolgári és zsidó kötelességének. Ezek mind hősei a zsidó közösségnek, hősök, akiket a dezertőrök elárultak. Mint egykor a fronton, úgy most is, hiábavaló egyes „ezredek” halálmegevető bátorsága, amikor a szomszéd frontszaka-

szon egy áruló ezred átszökik az ellenséghez. Ezek a dezertőrök azok, akik örökre lelkiismeretfurdalást kell érezzenek, amiért a zsidó frontot komiszul és önzően elárulták.

De a „Zsidó Párt” egyes vezetőit is gáncs illeti, amiért nem harcoltak eléggé a szavazóigazolványok simább megszerzéséért, amiért döntő pillanatokban ellankadt harci kedvük és győzniakarásuk. Hiba történt abban, hogy sok helyen a hiúság miatt egyes sértett önérzetű vezető „ellazsálta” a küzdelmet, mert képzelt sértettségében nem tudott felemelkedni az eszme magasságáig.

Nem a Zsidó Párt képviselőjelöltjei buktak el. Nekik a kis dicsőségen kívül megtakarítást jelent életerőben, existenciális lehetőségekben az, hogy nincsennek a paria mentben. Elbukni itt azok buktak el, akikért harcolt volna a zsidó képviselő. A zsidótömegek fogják érezni majd ennek súlyos kihatásait.

Lehet, hogy sok helyen a terror is érvényesült, meg a választási machináció, de ha nem értük el a szükséges két százalékat, annak oroszlanrészben mi magunk vagyunk okai. Ne toljuk másokra, valljuk be, hogy mi magunk, a mi bukaresti potentátjaink, meg okoskodó rabbijaink, meg mindazok, akik még mindig nem tudtak felemelkedni a „csak mi magunk” elvéig és „ha én nem, hát ki” évezredes eszméjéig.

Nincs tanulság, csak keserűség van, amelynek levét a zsidóság fogja meginni. Erdély, amely szépen harcolt és Bukovina meg Besszarabia, amely hősként küzdött, szenvedni fog az okiráltságbeli zsidók közönyéért és elteltségéért. Szomorú idők — szomorú tanulsága!

Mennyi szavazatot kapott a Zsidó Párt az egyes megyékben?

ERDÉLY:

Mármaros 1483 (?), Nagyküküllő 252, Csikmegye 204, Marosmegye 1093, Szörény-megye 621, Temesmegye 1864, Tordamegye 313, Udvarhely 144, Kolozsmegye 1406, Arad 1238, Bihar 2809, Brassó 275, Hunyad 590, Kisküküllő 241, Naszód 834, Szatmár 2785, Szeben 243, Szamos 892.

Ó-KIRALYSÁG:

Roman 133, Botoşani 929, Iasy 684, Bucureşti 574, Vlasca 292, Braila 255.

BUKOVINA:

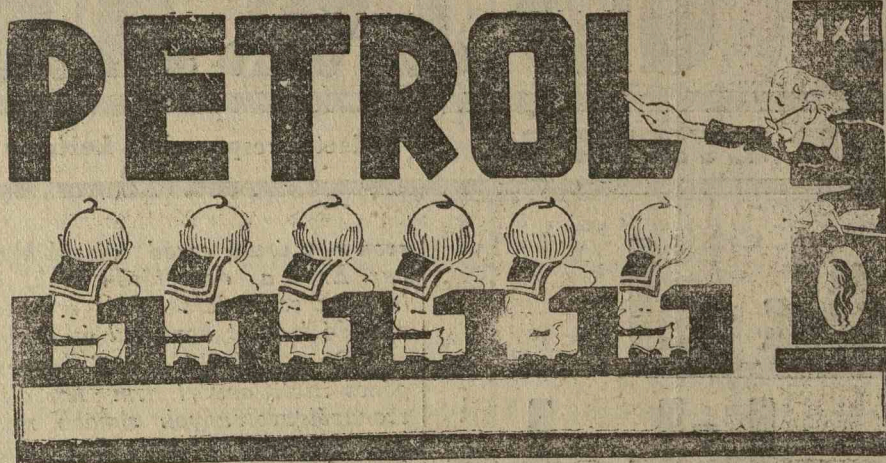
Csernovitz 4618, Câmpulung 415, Suceava 626, Storojinec 1572.

BESZARABIA:

Orhei 1247, Cetatea-Albe 2001, Soroca 1335, Hotin 2194. Ez a kimutatás még nem végleges, mert számos helyről nem érkezett be még az eredmény, bár az a lényegen már nem változtat.

Lapzártakor tehát még nem állapítható meg véglegesen, hogy a Zsidó Párt a leadott összes szavazatokban milyen százalékarányban részesült. Nem valószínű azonban, hogy a még hiányzó adatok annyira feljavíthatják a végleges eredményt, hogy abból a szükséges 2 százalékos zsidópárti siker kikerekedjen.

EGGER $2 \times 2 = 4$
HA NEM AKAROD, HOGY
KOPASZ LÉGY,
EGGER PETROLT VÉGY.

Mi az oka a Zsidó Párt bukásának?

Mig az antiszemita pártok, főleg a „Mindent a hazáért” párt hatalmasan előretört a választáson, addig mi erőtlenekek és határozatlanok vagyunk. Ahelyett, hogy összefogtunk volna, a különböző oldalról megkörnyékezett világi és vallási vezetőink félrevezették a zsidó tömegek egy részét. Ezeknek a bukást előidéző okokkal és egyes vezető tényező árulásával kell foglalkoznunk, hogy azt a közvélemény ítélőszéke elé bocsássuk:

A TOTUL PENTRU ȚARA ELŐRETÖRÉSE

Vannak, akik talán meglepődéssel látják, hogy a december 20-iki választáson a Codreanu pártja mennyire előretört és az ország harmadik pártja lett a liberális és nemzeti parasztpárt után. Ugyátszik, Maniu Gyula előre érezte ezt a hatalmat, azért is kötött vele megemntamadási szerződést a választás tartamára. De vajjon, csak a választás tartamára? Mindkét részről azt hangoztatják, hogy igen. Most már nincsen több kapcsolat közöttük. De az minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a két párt együtt több szavazatot reprezentál, mint a liberális párt, Vajda és Jorgáékkal együtt.

Milyen furcsa is a politika útja!

Nem tudjuk elképzelni, hogy Maniu hiveivel, akik a demokráciát vallják mint kormányzati elvet, azzal a vasszárnyakkal kollaboráljon, amely a fascizmus és a totális állam előét hirdeti. A „Mindent a hazáért” párt bámulatos eredményt ért el és hihetetlen népszerűséget szerzett a lakosság körében. Példa erre Arad megye, ahol 20.000 szavazatot kapott, többet 2000-el, mint a kormánypárt. Vagy Krassó megyében, ahol szintén nagyon szép eredményt ért el.

„Szép” eredmény? Nekünk zsidóknak csak csunya lehet ez az eredmény, mert hiszen ez a párt a gyűlölet hirdetője. És ennek a gyűlöletnek a célpontja, végcélja: mi zsidók vagyunk. Megdöbbentő az a nyíltság, ahogy eddig hirdették elveiket és nem lehet elbujni és kibujni a felelősség alól, ami mindegyik zsidót terheli, aki nem tett eleget kötelességének. Ha minden egyes zsidó saját maga és legalább egy embert vitt volna a zsidó pártra szavazni, akkor jobb eredményt értünk volna el.

Bűnös az a közömbös zsidó, akik mindég „chochmecol” és folyton „kalkulálja”, hogyha ő mégis otthon marad, ez nem jelent semmit, hiszen ő nem avatkozik a „nagypolitikába”.

DE MÉG BÜNÖSEBBEK AZOK AZ ÁRULÓK, akik kiálltak más pártok érdekében harcolni. Akik pálinka patakokat indítottak el templomok előcsarnokaiban, hogy ezzel befolyásolják a zsidó szavazókat. Vagy nem-e bűnös az a kolozsvári ügyvéd,

aki nyíltan kiállt a nemzeti parasztpárt mellé, tehát közvetve a vasszárnyakkal dolgozott. Ott állt a „Doktor Kohn”, a híres-nevezetes nordai alak, az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség volt elnöke és ezernyi ember előtt hirdette a nemzeti parasztpárt demokráciáját a Zsidó Párt „gettópolitikájával” szemben. Bűnös emberek azok, akik lelkiismeret nélkül megbontották a zsidó egységet és újból elér bennünket az a végzet, hogy amikor legnagyobb a baj és szerencsétlenség, akkor sem tartunk össze és akkor is gyűlölködünk, marjuk egymást és odaakarjuk vinni magunkat, ahol nem kérnek belőlünk, csak addig, amíg sajtolhatnak bennünket.

A „Mindent a hazáért” párt győzelme azt jelenti, hogy szomorú időknek nézünk elébe. Mi, zsidók csak akkor ébredünk fel, amikor már a gőzhenger elindult, hogy teljesen maga alá terítsen bennünket. Most már itt áll fenyegetően előttünk. A gyűlölet hirdetői pl. Arad megyében több szavazatot kaptak, mint a possibili kormánypárt és még számos helyén az országnak sem állunk jobban.

Totul pentru Țara — a kapuk előtt áll...

HEVÉ MISZPALÉL BISLAJMO SEL MALCHUSZ

Egy „jelszó”, amelyet egyes chassid rabbiak használtak fel. A szatmári főrabbiól az élén, a sziget, dragomiresti, szakáli, berbesti, rozaolai, szurduki, borsai, karácsonyfalvai, szaploncai rabbi aláírásával jiddis-nyelvi röpirat jelent meg a választások előtt. Ebben a röpiratban az egyesült liberális-Vajda és Jorga párt és a szász hitlerista párt érdekében a röpirat liberális kormányzat mellett tör lándzsát mint olyan, amely úgy a múltban és jövőben is reméli, hogy „becilom anachnu chaj-szim”, ami azt jelenti, magyarul, hogy „árnyékukban találunk menedéket”.

Nem tudjuk elképzelni azt, hogy amikor a zsidóság eminens érdeke volt a zsidó népkisebbségi alapon való összefogás, hogy azon keresztül megmenthessük éppen a liberális kormányzat alatt rendszerezé vált szombaton írásra kényszerített zsidó diákok lelki világát, miért kellett a legrotodoxabb, illetőleg chassid rabbiaknak nyíltan kiállni egyik román párt érdekében?

Ugyancsak visszaélés történt egy másik zsidó ősrégi mondással is. „Hevé miszpalél bislajmo sel malchusz”, ami nem jelent más, mint azt, hogy imádkozunk a királyság nyugalmáért, tehát itt valószínűleg szomorú kényszer nyomása alatt történhetett csak a röpcédulának a kiadása, a liberális párt

házi-zsidói által inscenálva, akik államhatalmi szervekkel szorították arra a rabbiakat, hogy úgy állítsák be a dolgot, hogy az állami rend azonos egy pártnak választási győzelmével. Mi zsidók, bárhová is szavazunk, mindég az államhatalom békéje és rendje érdekében tesszük azt, de semmi körülmények között nem támogathatunk olyan pártokat, amelyek éppen az alkotmányban lefektetett jogelvet és polgári egyenjogúságunkat hagyják felelőtlen elemektől mindenkor támadni.

Hibát követtek el a röpiratot aláíró chassid rabbiaink, amikor olyan politikai vízekre eveztek, amely mindenkor távol kell álljon a rabbikartól és a napi politika sara beszennyezheti a rabbikaftákokat.

Hibát követtek el, mert a zsidóságot gyengítették oly nemes célkitűzésében, amely a zsidó egyetemességi célkitűzéseit szolgálta volna. Történelmi időkben élünk és fájdalom, hogy lelki vezéreink nem tudnak felemelkedni hivatásuk magaslatára.

Voltak olyan röpcédulák is, megint más helyről kibocsájtottak, amelyek „Dine demalchuszé diné” jelszóval operáltak. Ennek a mondásnak értelmé: hogy mindenkor hűséggel tartozunk annak az államnak, amelynek keretei között élünk és amelynek konszolidációjában részt veszünk és annak áldásait élvezzük. Ez azt jelenti, hogy nem szabad konspirálnunk, nem szabad más állam érdekében dolgoznunk, hanem legyünk lojális és hűséges polgárok.

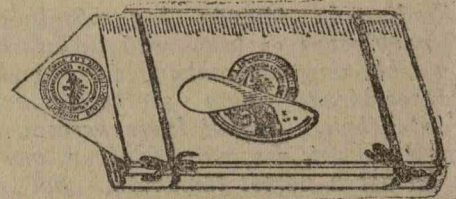
Ki mond mást? Senki! Egyetlen józan ember sem vitatja ennek a mélyértelmű ősrégi mondásnak értelmét. De ezt az elvet nem lehet apró ellenszolgáltatásokért aprópénzre váltani. Ez az állam iránti hűséget involválja magába, de nem egy-egy párt iránti hűséget. Párthűség és államhűség két egészen különálló fogalom. Lehet valaki nagyszerű állampolgár, hűséges adózó, katonáskodó és hibe, lelkes patriótája országának, még ha nem is liberális, vagy nemzeti párti, vagy más pártnak a hive. Gonoszság az visszaélni egyes zsidók naivságával, vagy egyes vezetők iránti rajongásával, amikor összezavarni igyekeznek a fogalmakat. Főleg nem szabadna egyes klasszikus zsidó mondást és elvet a napi politika boszorkánykonyhájának üstjébe állítani, mert ez nem javítja meg azt a furcsa ételt, amit politikának nevezünk, de megkeserítik vele sok ezer zsidó szájaizét — és ami még szomorúbb — egész életét.

Vigyázat háziasszonyok!

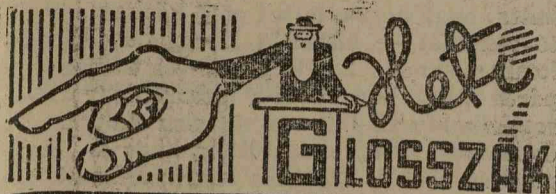
Felhívjuk figyelmét arra, hogy csakis azok a vászon és pamutárúk valódiak és a Norbert Langer & Söhne Deutsch-Liebau (Csehszlovákia) gyártól származnak, amelyek az alanti, törvényileg védett gyári védjeggyel vannak ellátva.

Figyeljenek a fenti gyári védjegyen kívül a kerek gyári bélyegzőre is, amely minden darab árura rá van nyomva, látható a háromszögben és a vászon vég felső közepén, a védjegy alatt, amint azt az alanti ábra mutatja.

— Mindent a gyári lerakattól vásároljunk! Deutsch Posztóáruház, str. Avram Iancu 4, Oradea, kéri a vevőközönséget, hogy a naptárért sziveskedjenek az üzletbe befáradni.

Egy német-zsidó emigráns halála

A budapesti újságok soproni tudósítói tragikus hírt adnak tovább. A hír így szól: a sopronbányászati csendőrség jelentése szerint Agfalva közelében november 26-án eszméletlen, félig megfagyott állapotban levő férfire bukkantak, akít a mentők a soproni kórházba szállítottak. Ott meghalt, anélkül, hogy eszméletre tért volna. A nála levő levelekből kiderült, hogy az illető Gerth Fischman mérnök, német emigránssal azonos, aki 35 éves korában halt meg az országúton. A soproni Szentegylet temette el.

Eddig a hír. Ha Gerth Fischmann egy hirtelen jött szivroham ölte volna meg az országúton, vagy támadás áldozata lett volna, akkor is egyéni tragédia volna, de — sajnós — mindennapos eset. Fischman más volt. A zsidó sors tragikus hirdetője, hiszen az egész zsidó sorsot jelentette a német emigráns horzalmas vége. A bolygó zsidó modern változata ez, annak minden középkori attribútumával felszerelten. Fischman éhségtől elcsigázottan megfagyott a kemény és kegyetlen országot sarában. De miért leszen a sár kegyesebb, mint az az élőlény, amely „sárból lett” és sajnós, nem veszi tudomásul, hogy ismét azzá kell legyen. Mi volt Németországban? Dolgozó, szorgalmas ember, mérnök, aki soha nem ártott, hanem csak hasznára volt embertársainak.

Mivé lett? Bujdosó emigráns, vagy még helyesebben, kivert kutya, akire abban az országban is, de másutt is, hamar rácsütik az újabb bélyeget. „alkalmatlan idegen, vérszopó uzsorás”. Ki tudja, milyen szenvedéseken ment keresztül haláláig. Nem-e megváltás volt számára ez a rettentő vég is? Nem-e kellett meztelül napv szőventáblával nvakán végigmenni egy jólismert német kisváros, vagy nagy metropolis uccáin? Lehet, hogy üzlete, vagy üzeme ajtajában lefénnyépeztek minden bemenőt, amíg utolsó pienningjétől meg nem fosztották. Az utszéli drokban, részeg csavargók, szegénylegények szokták meghalni. A társadalom kártékony férgei, de ám Gerth Fischman mérnök volt, a kultúra

hivatott munkása, aki tudománvos examenek után, diplomával kezében, gyönyörű nagyszabású terveket szőtt. Esv uiabb halálnem van a sok között: zsidó volt és ezért halt meg.

Ezért vették el becsületét, hazáját, megélhetését. A gyűlölködés háborújának elesettje, hősi halottja ő, akinek friss sirja ugyanugy vádol, mint a polgárháborúk sirjai, ahol a

ARANYSOROZAT 1938

KIS HAVI RÉSZLETREI

Tisbi Illés:

Vén Eisik utolsó meséje

Vén Eisik megszaporázta lépkeit, hogy mihamarabb beérjen a faluba. Valahogy most erősebben nyugtá pállát a baltyu, mint eddig. Fontátotlan, pihegve baktatott előre és sokszor akaratlanul ühénőt tartott...

Ijedten magába nézett. Hiszen már régóta cili az élet koloncát, hetvenes háta belegörnyedt az mos évekre, de mindég acélosan parirozta a scrs madásait. Bátran szembenézett minden rosszal s az idő mozsárütője sem tudta megfőzni makacs életakarását. Pedig elég gyakran patlogott rajta az tor. Különösen öregségében nehezdedek rá a gonok és a fájások. Szeretett felesége meghalt, két fia pusztult a vérmezőkön, menyét elragadta a spajnáthá és három ároa nevelése szakadt a nyakába. De ő nem roppant össze, hanem ujult energiával tovább harcolt a saját és az unokái léléért. Szászokodott az élethez, sőt olykor még jókedvű is dott lenni. Nem törődött azzal, hogy az ő osztályze olyan nagyon sovány és sivár...

Mi történt most? ... Miért ernyed minden testze? ... Miért zagnak fejében olyan furcsa gondok? ...

Felemelte a fejét, hogy széjjel nézzen és erő merítsen a reményzöldbe élőzött virágmezők látásától, de elsőtéült előtte minden, mintha hályog boritná a szemét. Az árnyékok megnöttek és fekete falakba tömörültek előtte s a sötét háttérből kilépett a csontarcu Halál... Vén Eisik erőtllenül magába roskadt. Meg akart futamodni, de az árnyékok körülbástyázták. Ekkor könyörgésre fogta a dolgot. Leborult és megalázkodva, porba hajlott fejjel esengte: csak egy napot még! ... Nem kívánt hosszú éveket, csak látni akarta a háza táját és elbucszni a kicsinyektől, az árváktól... A Halál torz vigyorgással megkönyörül rajta és szabaddá tette az utat. Futott s háta mögött rémesen csengett a Halál szivobeszuró, harsány kacaja...

Mire hazatért, már alkonyodott. Tompán kongott a hazatérő csorda kolompja, öreg, görnyedt zsidók szállingóztak a templomba és nagyra termett, vállas parasztok jöttek a mezőről fáradtan, lakadtan...

A gyermekek mitsem sejtőn játszadoztak az udvaron, csak Chaim, a legidősebb állt a ház előtt és várta nagyatyját. Róla már lemállott az ártatlan gyermeki naivság és meztelenül, feketén látta a keserű valóságot... Jól tudta, hogy nagyapja már a szakadék szélén van s ha kidől a hámból, neki kell majd önmagát és kicsi testvéreit eltartani... Néki, tizenhárom zsenge évével... Annyira komolyan

vette a dolgot, hogy olykor éjenként álmatlanul hánykolódott ágyán. Agyongyötörte az a tudat, hogy rövidesen a hétköznapi porondjára kergeti a kenyér, holott ő az örökéletű Tannak akarta magát szentelni... Már nyolc éves korában hire volt rendkívüli tudásának és szorgalmának s ő azt szerette volna, hogy a könyveknél maradhasson és kutassa a szent titkokat. Hajdani prófétákként akarta hirdetni Isten ígését és ostorozni vele a népet... Ezért fájt neki olyan mélyen, hogy törekvéseit megsemmisíti a sors kegyellen parancsa...

Szóltalanul fogadta nagyatyját. Elszorult a szive, amidőn meglátta ezt a töpörödött embert, aki kivénhedt éveivel naphosszat robotolt a megélhetésért. Szenrehányást tett magának, amiért nem könnyíti végnapjait, de viszont végzetesen tudta, hogyha egyszer elhagyja a földi élethez, akkor elvágta a szálakat örökre és egész élete egy elvesztett illúzió icsz...

Igy álltak egymás mellett, fájástellen: az életből induló nagyapa és az életbe induló unoka.

A kicsinyek örömpesve futottak nagyatyjuk elé. Kabátjába csimpaszkodtak, kiforgatták zsebeit és arcába dobták örök-kérdésüket:

— Nagyapa, mit hoztál? ...

Felsőhajtott: mit hozott? mit hozott? ... Igaz, amitőja beborult az ég felette, nem igen jutott aján-dékokra, de eddig legalább önmagát hozta. Am mit

többi 30 év körüli mérnökök végezték be földi utjukat, mielőtt az emberiség körében feladatukat betölthették volna.

A vértanuknak kijáró megrendüléssel állunk meg Fischman mérnök friss hantja mellett és távollevő ismeretlen hozzátartozói helyett rebegjük el a zsidó testvériség nevében: Jiszkadal, vöjiszkadas...

L. Guardia, New-York

főpolgármestere héberül

imádkozott gyermekkorában

Minden újágolvasó ismeri már La Guardia Fiorello élettörténetét. akit óriási szótöbbséggel újból New-York város főpolgármesterévé választottak. La Guardia anyja — a Népünk is megírta már — a rákoskereszturi zsidó temetőben alussza örök álmát. Nővére pedig, Glück Hermanné, La Guardia Gemma asszony 1920 óta Budapesten él. A Nagymező-uccában lakik és egy zsidó újságíró felkeresie abból az alkalomból, hogy öcsését a nyolcmillió vilásváros első emberévé választották meg újból. A lakásában nagy kép van a falon, amely a főpolgármestert olasz repülőtszti egyenruhában ábrázolja, mert bár amerikai állampolgár volt már akkor La Guardia, mégis felvette az olaszok esvenruháját és harcolt a vilásháboruban és olyan nagyszerű haditetteket vitt véghez, hogy mint őrnagy szerelt le. A pesti uriaszszonynak és a főpolgármesternek anyja Coen, vagyis Kohen leány volt és igen nagyműveltségű asszony a maga korában. La Guardia neves karmester, akivel Triesztben ismerkedtek meg. Összeházasodtak, de anyám — mondja Glückné — egy pillanatra sem gondolt arra, hogy otthavva zsidó vallását. Apám pedig sokkal jobban szerette anyámat, semhogy ez vita tárgyát képezte volna közöttük. Sőt, amikor mi — én és két fiutestvérem, köztük Fiorello, még apró gyermekek voltunk, bennünket héberül tanított imádkozni anyám és szigorúan ellenőrizte, hogy esténként elmondjuk-e a „hamapilt”. Igen, New-York városának jelenlegi főpolgármestere isen jól tudta ezeket az imákat és bizonyára ma sem felejtette el a semá jiszroélt. Mi már Amerikában születünk, mert apánkat egy kedvező szerződés odaszóltotta. Apám elcsélt a háboruban és ezután anyám visszaköltözött Triesztbe. Én mint hajadon leány követtem anyámat, mi két fivérem ottmaradtak. Triesztben összehozott a sors egy magyar származású zsidóval, jelenlegi férjem-

hozott most? Önmagát? Ugy érezte, hogy ő már ott fekszik valahol a temetőben a férgek között, csak árnyéka imbolyog itt a földön...

Bementek a szobába. Az égalja már vérbe borult s a nyitott ajtón keresztül belopóztak a haladokló sugarak... Ilyenkor — amidőn a zajos nappal bucsut int és átadja helyét a hallgatag éjszakának — mindig mesélni szokott. A két apróság oda-simult hozzá, babrálgatták a szakállát s ő csodás történeteket mondott el Baal-Sémről és más híres caddikról... Most is kíváncsian lesték ajkáról a szót, de hiába. Nem tudott szólni ezekhez az ártatlan csöppségekhez, akikben még nem vert gyökeret az élet dudvája és nem is sejtik, hogy mi vár rájuk az ő halála után... Meg aztán zavarta az ablaknál álló Chaim is. Ez a fiú állandóan gondterhes és magabazárkózott, mintha sok-sok világfájdalom égne a homlokán. Most is valami ismerellent kutat a messzi horizontokon és nem is fordul feléje, holott ez estén kívül nem látja többé soha, soha...

Aztán mégis megszólalt, hogy előkészítse unokáit a holnapi nap gyászára:

— Tudjátok-e, hol van anyukátok?...

Nem tudták. De Chaim sápadtan hátranézett. Ő tudta, ő mindent tudott. Átvillant agyán egy rémes éjszaka története, amidőn anyja pirodott a halállal s ő ott állt mellette és nem engedte meghalni. Nagyatya felzavarta a falu zsidóit és mentek a

mel és én hozzámentem, dacára annak, hogy én viszont már nem voltam zsidó. Én azonban — talán a vér szavát követtem — amikor átértem a zsidó hitre és kitűnően megtanultam imádkozni. Dicsekvés nélkül mondom, hogy sok zsidó nővel felveszem a versenyt zsidó rituálék és hasonlók tekintetében. Férjemmel ideköltöztünk Budapestre és anyánk itt hunyta le örökre szeméit.

Fivérem régen készül eljönni, meglátogatni anyánk sírját, de sajnos, nem tud időt szakítani magának, mert hiszen nem kis feladat lehet a világ egyik legnagyobb városának élén állani.

Isv kuszálódnak sorsok. életek. viláorészeket keresztül. S mindenütt ott — a zsidó sors...

Mit csinált Mister Gennet

Berlinben?

Az eset színhelye: Berlin. Történik napjainkban. Ami legszomorubb: nem mese, hanem valóság. Főszereplő: egy amerikai zsidó volt fronttharcos. Neve: Gennet Izidor.

Ime a történet: Egy ködös novemberi napon, amikor a hideg nem volt nagy, ez a volt amerikai legionárius leült egy sétatéri padra, amelyen ez a felirat állott: „Csak árjárnak”. Jön a rendőr és figyelmezteti a zsidó kinézésű férfit, hogy üljön a sárga padra, mert a zsidók csak azon foglalhatnak helyet. Gennet nem értette a dolgot, de felállt és továbbment. A rendőr, amikor meglátta a legionárius sapkát, amelyet Gennet kezében tartott, exkuzálni kezdte magát, de ő nem válaszolt semmit. Továbbment, mert elég „friss levegőt” szívott. Mélyen sértve érezte magát nem csupán zsidó, hanem ember mivoltában is. Elhatározta, hogy mégis demonstrálni fog békés uton, barátságosan, de úgy, hogy ne feledjék el berlini vizitjét.

Elment a garnizonparancsnokhoz, bemutakozott mint volt amerikai fronttharcos és kérte a parancsnokot, engedje meg, hogy az amerikai frontkatonák nevében koszorút helyezzen az Ismeretlen Katona sírjára. Közben kétszer is elmondotta, hogy zsidónak született. A tábornok tette magát, hogy nem hallja ezt a bejelentést. Ellenben készségét fejezte ki, hogy megfelelő diszörtséget és zenét rendel ki a koszoru letételéhez.

Ezután elment Gennet egy virágkereskedésbe, hogy megrendelje a csokrot. Bejelentette itt is a virágárusnak, hogy zsidó és megkérdezte, hogy nincs-e virágvásárlási tilalom zsidók számára. A kereskedő nem tud-

hatta, hogy nem-e jelent meg közben egy tiltó rendelet — hiszen a Harmadik Birodalomban minden lehetséges — és telefonált a pártirodába, hogy nem-e tudnak egy ilyen rendelkezésről. Ott semmit sem tudtak. De óvatosságból figyelmeztették, hogy jó lenne megkérdezni az illetékes miniszteriumot. Ott sem tudnak semmit. Erre Mr. Gennet megrendelte a virágot és hozzá egy szép széles szalagon a feliratot is. Az pedig imígyen szólott: „A német katonának, aki elesett a házáért, — az Egyesült Államok zsidó frontkatonái”.

Másik felvonás másnap játszódott le. Délután két órakor autóval a parancsnok-sághoz hajtattott Gennet. Amerikai uniformist viselt. Nagy néptömeg állott az emlékmű előtt, ahova katonai díszkíséret vitte a koszorút. Gennet mellett sok kitüntetés díszítette. Közöttük egy mogendovid is. Két magasabrangu tiszt között halad, mögöttük négy katona. A zenekar rázendített az amerikai és német himnuszra. Mr. Gennet letette a talapzatra a szép koszorút. A csapat fegyverrel tisztelig. A zászlók földig hajolnak az amerikai zsidó uniformis s így a zsidó szerzsent előtt.

Amikor a parádének vége volt, olvasgatni kezdte az ucca közönsége a feliratot, amely a szalagon volt. Mrs. Gennet-t pedig a rendőrségre idézték. Kihallgatták, majd sürű bocsánatkérések közepette elbocsájtották. Ejnye, ejnye, — kellemetlen eset. Amerikai zsidó...

Mr. Gennet bosszuja tökéletesen sikerült. Meghajoltak az amerikai zsidó katona előtt. Ők, a büszke zsidógyűlölők. Egy kicsit neveltségessé tették a nemzeti szocializmust, mert hiszen, mégis meghajoltak az amerikai zsidó előtt. Térdrekenyszerültek — a halál és kegyelet eszménye előtt...

— Az utolsó rádióévad leírtemelkedőbb eseménye a DURA-OPTIMA FUTÓ-ELEMEK (szárazakkumulátor) bevezetése volt, amelyek telespek készülékek nélkülözhetetlenné váltak. Teljesítményük óriási, normális terhelésnél egy évig is állandó fűtőáramot szolgáltatnak. Az elemeket nem kell sem tölteni, sem kezelni, a bekapcsolástól teljes kimerülésig állandó fűtőáramot szolgáltatnak. Minden szaküzletben kaphatók. Technikai leírással rendelkezésére áll a DURA-MŰVEK R. T. Timişoara.

x BUCUREŞTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. köser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

templomba fohászokdni Istenhez. Ő otthon maradt, rakta a hideg borogatásokat és hangos zokogásával néhány órára erőszakkal visszatépte anyját az életbe. Midőn aztán mégis örökre lehunyta szeméit, az ő könnyei is kiapadtak, némán, mozdulatlanul kurgott a holttest mellett. Gyermeki eszével bontogatta a nagy misztérium összebogozott szálait. Vitába szállt a Világ Urával: Miért élünk, ha ugys meg kell halni? ... És miért olyan kegyetlen a halál, hogy épen azt viszi magával, aki neki a legkedvesebb, hiszen annyi sok más ember van a világon? ... Nem talált feleletet és azóta sokszor belenyilaltak parányi életébe ezek az óriás kérdőjelek.

Törékeny hangja halkán rezgett a fojtott némaságban:

— Én tudom... És azt is tudom, hogy egyszer mindnyájan odajutunk...

Vén Eisik megborzadt: már ez a gyermek is érzi a kaszás lehetét?... Miért bántja őt a vénnek és betegek gyötrelme?... Neki még a porban kellene játszani, gondtalanul sütkérezni a napfényben és esténként számlálni a csillagokat... Annyi szent, hogy nem rendes gyerek ez a Chaim: vagy megbabonázták, vagy Isten szelleme lakozik benne... Felállt. Odament az ablakhoz és Chaim mellé könyökölt. Nyájasan faggatta:

— Chaimku drága, honnan ismered te a Halált? Chaim nem szólt, csak kinyújtotta vézna karját

és egyenes irányba mutatott a homályos szürkeség fátólán keresztül. Aztán, mintha sugdolózna, halkán mondta:

— Ott a temető... az elmondja nekem minden titkát...

Vén Eisik arra nézett. A távolban látni lehetett a temető kertjét s a sarkok feléjük fordított arccal rajonban állottak, mint a fáradt, fegyelmézett katonák... De ő még mást is látott, ami bizony félelemmel töltötte el. Kezek nyultak ki a föld méhéből, hosszú végtelen kezek és hivogatóan intettek. Az intés neki szólt. Makacsul leeresztette pillait és megragadta Chaim kezét:

— Menjünk innen... Ülünk le...

— Menjünk... Pedig úgy szeretek diskurálni a halottakkal... Sok mindent tudnak, amiről az élőknak sejtelmük sincs...

Vén Eisik rettegett ettől a halottakkal cimborázó fiutól. Az éjszaka teljesen bekormozta a szűk szobát, de nem mert lámpát gyújtani. Chaimnak szólt.

A kicsinyek nem értették nagyatyjuk hallgatóságát és sirtak, könyörögtek: mesét, mesét! Vén Eisik belátta, hogy nem szabad őket most utoljára megfosztani egyedüli élvezetüktől. Egyensúlyba hozta háborgó lelkét és rezignáltan, fájón kezdte a mesét, mintha hetven év nehéz sóhaját öntené belé:

— Egyszer volt, hol nem volt...

Hogyan lett

egy magyarországi
rőfőstanoncból
altábornagy?

— Lovag Schweitzer Ede életregénye —

Voltak idők, azok a híres-nevezetes, ugynevezett ferencjózsefi idők, amelyre minden idős ember sóhajtva gondol vissza, amikor egy-egy zsidó előtt szélesre tárult az érvényesülés és karrier kapuja s ha betért oda, soha nem álmódott utat futhatott be.

Mi kellett ehhez? Először is tehetség. Azután nagy szívósság és rátermettség. Végül: egy kis, vagy nagy adag szerencse.

Honnan indult el ez a tipikus „békebeli” karrier: Schweitzer Ede pályafutása? Apja fuvaros volt. Vidéken élő, szorgalmas, szerény kispolgári millióben nőtt fel. Évszázadokkal ezelőtt Frankfurtban éltek a Schweitzerek. Lovag Schweitzer Ede altábornagy apja Jászberény és Gyöngyös között bonyolított le egylovassal „személyforgalmat”. Nagyon szegény ember volt, akinek tíz gyermekről kellett gondoskodni. Bizony, ritkán laktak jól a fiúk és lányok, az öreg Schweitzer fuvaros házában.

EGY GYÖNGYÖSI RŐFŐSÜZLET

Tizenhat esztendő volt a kis Ede, amikor már nem jutott számára a szülői házban egy falat kenyér. Neki is el kellett indulni kenyeret keresni, hogy hozzájáruljon a család fenntartásához. A szülők azt hitték, hogy kitűnő rőfős-segéd lesz belőle, de ezek a remények nem váltak be. Maga a cég főnöke eltanácsolta a fiút, mint olyat, „akiből nem lesz soha semmi”. De nem is való volt a pult mögé Kiszolgálni a parasztokat nem szerette, de annál inkább szeretett olvasni. Ha elküldték valahova, csak hosszú órák után jelentkezett. Leült egy ház tövébe és zsebéből könyvet huzott elő. Két évig próbálkozott vele apja, majd fuvarost akart nevelni belőle. Ez sem sikerült. Már-már lemondtak arról, hogy „hasznos” embert faragjanak belőle.

A POROSZ-OSZTRÁK HÁBORU

1866-ot irtak akkor. A porosz-osztrák háboru éve volt. Magyarországon még nem volt általános védőkötelezettség. Az újoncokat verbuválták. Így állott be egyik napról a másikra Schweitzer Ede is katonának. Természetesen itt sem kezdődött számára a gyöngyélet. Volt például egy szakaszvezetője, aki folyton a lábára lépett. Nem tetszett neki a zsidó szidta, folyton csak szidta. Panaszkodni egy katonának nem lehetett.

Königrátnél történt. Schweitzer Ede kapitánya súlyosan megsebesült. Általános fejtelenség és visszavonulás kezdődött. Schweitzer hátrára vette a sebesült kapitányt és kezében karddal, állandóan védekezve a poroszok ellen, kivitte a tűzvonalból. Még aznap este, soronkívül őrmesterré léptették elő.

Másnap a kútnál mosakodott, nadrágban, mezítelen felsőtesttel. Jött az a bizonyos szakaszvezető, aki „pikkelt” rá. Kezében ostar, amivel hetykén vergette csizmájának szarát. — Keresd meg az őrmestert, — rivallt az üldözött zsidófiura, hadd jelenthessem neki, hogy le kell nyírtni a hajadat. Minek neked frizura? Baka vagy te, nem urizsidó!

— Mindjárt hipom az őrmestert — válaszolta nagy nyugalommal Schweitzer. Ezzel bement a sátrába s felhuzta a kék nadrághoz az akkor szokásos fehér zubbonyt. A galléron már hajnal óta rajta volt az őrmesteri rangjelzés. Azután kiment a kúthoz és megállott a szakaszvezető előtt:

— Az őrmester itt van. Mit akarsz tőle?

Igy beszélt el sokszor Schweitzer Ede, nem mint anekdotát, hanem megtörtént tényként. Ekkor vitézségi érmet is kapott és innen indult el tulajdonképeni katonai karrierje.

A BOSZNIAI OKKUPÁCIÓ

A porosz háboru után tiszthelyettesi vizsga engedélyezését kérte. Az engedélyt megkapta. Két évvel később, 1870-ben háborus érdemei alapján

Tudja meg mindenki!

Miért legszebb, legjobb, legolcsóbb, legnagyobb választék szövetekben Oradeán **Deutsch Posztóáruház**.

Scherer braşovi posztógyár Gyártmányait közvetlen gyártól vásároljuk nagykereskedői árban.

„**ELECTA**” Kiváló szövetszövetek. Közvetlen gyártól Oradeán egyedül kapjuk. „Exclusiv Oradea”.

Dorobantul-Feintuch Gyártmányu divatszövetek. Elsőnek általunk kiválasztott minták Oradeán egyedül részünkre lekötve. „Exclusiv”.

Tellmann braşovi posztógyár Kiváló gyártmányait Oradeán egyedül kapjuk nagykereskedői árban.

Azuğai posztógyár Márkás minőségű szövet- és posztógyártmányait egyedül mi kapjuk Oradeán.

Tiberghien Gyártmányu kiváló kammgarn és freskószövetek Oradeán egyedüli elárúsítása.

Gündisch & Simonis Cisnádiai kiváló minőségű kabát- és divatszövet gyártmányait kizárólag mi kapjuk Oradeára.

Saját mintánk után készülnek eredeti angol fonalból a legszebb divatkülönlegességek egész Románia részére DE-DE saját márkánkkal.

A nagy forgalom folytán mindig új és divatos árut adunk, szolid kiszolgálás mellett. Saját érdeke, hogy szövetszükségletét nálunk szerezze be.

Deutsch Posztóáruház Oradea

tiszti vizsgára ment. Hadnagy lett belőle és hat évvel később főhadnagy.

Ekkor kezdődött a boszniai okkupációs hadjárat. A Hercegovina felől támadó osztrák-magyar hadsereget Jovanovits tábornagy vezette. Stolacot, amely fontos katonai erőd volt és osztrák-magyar haderő tanyázott benne, váratlanul körülrzárták a felkelők. A helyzet komoly volt. Egy bosnyák parasztruhába öltözött kém jelentette, hogy élelmiszer készletük nincs, már a lovakat ölik le, hogy legyen élelmük. A ciszternákban sincs elég ivóvíz és a civil lakosság, amely az erőd fölött lakik, állandóan lövöldözi a katonaságot. Jovanovits megpróbálta a felszabadítást. Nem sikerült. Visszavonulást rendelt el, hogy később megerősített csapatokkal ismét megkísérelje a Stolac körül elhelyezkedett felkelők gyűrűjének szétrombolását. Az, hogy erre mikor kerülhet sor, senkinek tudta és az erőviszonyok kérdése nyílt volt. A boszniai okkupációs seregen levertség volt észlelhető. A stolaci mohamedán siker folytán az egész területen fellángolt a nyugtalanság.

SCHWEITZER HADITERVE

Schweitzer ezredsegéd-tiszt volt. Amikor parancsnoka, Babics ezredes megkapta a visszavonulási parancsot, megbizta segédtisztjét az utasítások végrehajtásával. Schweitzer így fordult a parancsnokához:

— Engedje meg ezredes ur, hogy Jovanovits kegyelmes urhoz lovagoljak és a visszavonulási parancs megmásmítására birjam. — Ezután elmondotta ezredesének a vár felszabadítására vonatkozó ter-

vét. Előbb azt hitte az ezredes, hogy Schweitzer megbolondult, de később két esendőr kíséretében megengedte neki, hogy Jovanovitshoz menjen kihallgatásra.

Hajnalban érkeztek meg. Közben a sötét éjleple alatt az egyik esendőrt, aki kísérte, agyonlőtték a felkelők. Reggel öt óra volt, amikor odaért és az alvó parancsnokhoz nem akarták beengedni. De Schweitzer követelte, hogy fontos jelentéssel azonnal engedjék a tábornok elé.

Jovanovits meghallgatta. Merően nézte. Schweitzer később elbeszélte, hogy tisztán érezte, hogy e percekben dől el katonai karrierjének sorsa. Ha Jovanovitsnak tetszik a terv, megmutathatja képességeit.

JOVANOVITS IGENT MOND.

A tábornagy rövid tanácskozás után igent mondott. Elfogadta a kis főhadnagy tervét. Schweitzer megkérdezte, hogy mit tegyen bevonulás esetén a civil lakossággal?

— Főhadnagy, maga előre iszik a medve bőrére. Stolacot még nem szabadítottuk fel. Várjon egy kicsit. — Végül mégis parancsba adta, hogy 20.000 ezüst forint bírságot kell kivetni. Azonkívül tuszokat is kell szedni. Reggel visszalovagolt Schweitzer. Estére érkezett meg. Jelentette, hogy tervét elfogadta a megszálló sereg parancsnoka. Éjszaka a tisztikarral megbeszélték a tervet. Hajnalban megindult a támadás.

Harmadnapra Schweitzer terve és jóslása alapján felszabadult Stolac. Nagy fegyvertény volt. Eldőntött vele az egész boszniai okkupációs hadi-

rat. Néhány hét múlva győzelmes bevonulást tartottak a csapatok Bécsbe.

Ferenc József, Jovanovits előterjesztésére a harmadik osztályú hadiékítményes vaskoronarenddel tüntette ki Schweitzert. Ezt a rendjelet addig csak ezredesek és tábornokok kapták. Schweitzer, a zsidó főhadnagy volt az első, aki megkapta ebben a rangban ezt a nagy kitüntelést.

Ezután katonai karrierje folyton felfelé ivelt. Kedveltje lett a császár-királynak, I. Ferenc Józsefnek és minden fontosabb katonai tervet előre megtárgyalt vele. Altábornagy lett a szegény kis fuvaros fiából, aki a gyöngyösi rőfösboltban nem akarta forgatni a rőföt — de annál bátrabban a kardot Königrätznél és Stolacnál, meg mindenhol, ahova a kötelesség állította.

Ez Schweitzer Ede altábornagy nagy vonásokban felvázolt életregénye...

Erdélyszerte megkezdődött a Masz-Hahisztadrut kampány

Erdély cionistái és általában a zsidó közönség nagy megértést tanúsítottak a Masz Hahisztadrutal szemben annak a felismerésében, hogy valóban ennek az akciónak a sikerétől függ az, hogy az erdélyi cionizmus elfoglalja azt a helyet, melyet a tradíció és a cionizmus mai helyzete megkívának.

A cionizmus a zsidó nép történelmének ebben a döntő korszakában új és az eddiginél szélesebbkörű és fokozottabb feladatok közül csak a legfontosabbak: a zsidó ifjúság szellemi és gazdasági támogatása, a chaluc-ifjúság és a hachsara-telepek szubvencionálása, a héber nyelv és zsidó kultúra terjesztése, a galuti átrétegesítés elősegítése és az erdélyi zsidóság gazdasági beszerzése emelendő ki. Ilyen gigantikus méretű közcélú munkásságnak az elvégzésére egy jól működő, egységes irányítás alatt álló szervezet szükséges, mely a zsidósággal szemben úgy eredi, mint galuti vonatkozásban igenlő álláspontot foglal el és amely demokratikus rendszerű felépítésénél fogva munkásságáról nyilvános számadást tesz delegátusai előtt. És ennek a szervezetnek úgy a keretei, mint bizonyos mértékig maga az apparátusa is meg van adva a Zsidó Nemzeti Szövetségben, mely husz év óta áll ott az erdélyi zsidóerdekek frontján.

A Zsidó Nemzeti Szövetségnek a megerősítése és kiszélesítése az erdélyi zsidóság életbevágóan fontos érdeke.

Ennek felismerésében hirdette be a Zsidó Nemzeti Szövetség a Masz Hahisztadrut-akciót és ennek a felismerésében talált visszhangra ez a kezdeményezés Erdély zsidóságának körében.

AZ AKCIÓ BEINDÍTÁSA

A Zs. N. Sz. a Masz Hahisztadrut-kampány behirdetése után hozzá is fogott annak lefolytatásához. Az alapokkal létesített megállapodás értelmében a Masz Hahisztadrut akció két etapban nyer lebonyolítást és pedig oly módon, hogy a városok egyrészt decemberben kerül sor a lefolytatásra, míg a helységek másik része a KH-akció utánra marad.

Tárgu-Mureşen már be is fejezték a Masz Hahisztadrut-kampányt és a Szövetség vezetősége meg van elégedve a tárgyu-mureşei eredménnyel, amely — ennek a cionista tradíciójú városnak a hagyományaihoz híven — a várakozásoknak teljes mértékben megfelelt.

Erdély több városaiban a következő központi kiküldöttek fogják vagy kezdték meg már az akciót lebonyolítani:

Reiter Károly és dr Mózes László Aradon és Oradeán.

Dr Mózes László és dr Halász László Deván.

Giszkalay János Resița, Alba-Iulia, Braşov, Miercurea-Ciuc, Gheorgheni és Reghinben.

Dr Halász László Oraşien és Uioarán.

Rosenfeld Sándor Petroşani, Lupeni és Haşegen.

Dr. Handler Rudolfné Dejen és Bistrián.

Dr. Bárdos Imre Salontán és Huedinen.

Dr. Köves Lászlóné (Arad, Pecicán.

Weiszberger Magda (Arad) Pancota, Világos.

Dr Goldschmidt Lipótné Lipova, Chişineu-Criş.

Dr Bleicher Alfred Aiudon.

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogériákban

LINYCOL

esiliapító balzsam, erősen aktív hatású, nincs kellemetlen szaga. Kitűnő eredményeket mutat fel reumatikus, köszvényes fájdalmak, idegbántalmak, nyak és izületi merevedések leküzdésénél.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

HEINE — ASZFALTIRODALOM

Mit ír egy német újság? Egy mai korabeli német újság, melynek címe: „Westfälische Landeszeitung”. Azt írja, hogy legfőbb ideje volna már, ha Heine „Buch der Lieder”-je 95 pfeningért sem kapna vevőt, meg Ballin életrajza sem. Meg kell szüntetni azt a befolyást, amit az aszfaltirodalom fejez ki. Így: aszfaltirodalom. Tehát ez a westfáliai újság szembeszáll például Bismarck elgondolásával is, aki azt írta erről az aszfaltirodalomról:

... ne feledjük el, hogy Heine olyan költő volt, aki mellett csak Goethe lehet említeni, mint egyenrangút, mert specifikusan német költészet...

Vagy talán Nietzsche is híve volt ennek az aszfaltirodalomnak? Az a Nietzsche, akit mintaképpül választott már sok nemzeti szocialista, mégis letagadhatatlanul azt írja Heineről:

... A lyrikus legtökéletesebbje volt Heinrich Heine. Hiába keresek az évezredek irodalmában egy olyan édes és szenvedélyes muzsikát.

Friedrich Hebbel pedig azt írta ugyan-csak Heineről:

... A német lyra alaptípusát jelenti Heine és ezért nevezhető ő kétségtelenül igaz német költőnek...

Vagy mint írt a legnagyobb skandináv

meséirő Andersen Heineről? Vagy a legnagyobb francia romancier: Alexander Dumas?

De ez mind semmi nekik, a Westfälische Zeitungnak? Mind semmi! Nekik nem kell Heine, mert az nem jelent egyebet, mint aszfaltirodalom. Hát vajjon ők mit produkálnak? Még aszfaltirodalom sem!...

ארטה. כשר

bodegámat áthelyeztem a Strada Azilul de Noapte 12 sz. alá (Teatru Regina mögött). Ugyanott egy elegáns, tiszta vendéglőt nyitottam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN, (volt Bodega Postei, Bucureşti.)

— Pozen kormányzójának antiszemita körlevele. (Varsó). Dr Emil Sommerstein képviselő interpellációt jegyzett be Slavoj Skladkowsky miniszterelnökhöz, amelyben kérte, hogy miképpen lehetséges, hogy június 9-én Wienckowsky pozeni kormányzó körlevelet intézett a tisztviselőkhöz, amelyben figyelmezteti őket, hogy ne vásároljanak zsidóknál. Ha pedig vásárolnak, akkor képviselőiakkal fogják élni velük szemben. Dr Sommerstein megbélyegezte ezt a körlevelet és kérte a miniszterelnököt, hogy intézkedjenek annak visszavonása ügyében.

Kalendár

Terjesztőség és kiadóhivatal:
Ideja, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 440

"Népünk" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak:

Éldön: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 lei
Házasoknak egészévre	300 "
" félévre	160 "
" negyedévre	85 "
Éldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Rugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	24 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5698

Hétfő: Tevet 20, december 24.

Kedd: Tevet 21, december 25.

Heti szidra: שמוח

Heti haftora: הכאים ישרש

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 4.22

Gyertyagyújtás 4.32

Istentisztelet kezdete 4.44

Szombat befejezése 5.37

A zsidóság kötelessége nehéz napokban

írta: HERBERT H. LEHMAN, New-York állam kormányzója

Ma olyan időket élünk, amikor sok helyütt halvánvian világit csak erkölcsi és szellemi ideáljaink örök fátylaja. Az emberi civilizációt súlyos veszedelmek fenyegetik. Egyes országokban a jog és az értelem helyébe az erőszak lépett és — ugylátszik, mintha a bronzkor végleg megsemmisítette volna a civilizációt. Az igazi vallásosság ténye alig látható ezekben a szerencsétlen országokban. Zsidók és keresztények egyformán az a nagy missziója ezekben az években, hogy újra tartsa a vallás és az erkölcs fátylaja világosságát, amelyről az Írás azt mondja: „A Te fényedben látjuk a fényt”.

Mit tehet ebben a helyzetben a vallás és a zsidóság kötelessége? Mi, akik zsidó kötelességeinkkel nevelkedtünk, a Bibliában találjuk az útmutatást a társadalmi problémák megoldásáról. „Szeresd a te Istenedet egész sziveddel és egész teheiségeddel” — mondja egy helyütt a Biblia. Más helyütt pedig: „Szeresd felebarátodat, mint magadat”. Zsidók és keresztények számára ez a két parancsolat jelenti az erkölcs ösztönét. „Az Isten csak ezt kívánja tőled, óh ember — mondja Mika próféta. — „Cselekedj igazságszerően. Légy könyörületes és jámbor az Isten előtt”. Igazság, könyörületeség, alázatosság: ez a zsidó vallás fő és rövid foglalatja. És ez az igazi magyarázat annak, hogy a gyűlölködők miért kerülnek a zsidó vagy utóbbi összetűzésbe a zsidó és keresztény vallással. A vallás természetes ellensége mindazoknak, akik az embertelenség ellen harcolnak és akik az igazságot könyörületeséget akariák az erőszak és a gondban való tobzódás helyébe ültetni. Ezért állott elő az a helyzet, hogy a zsidóság elleni szabadságharcot mindenütt kaptak papok, protestáns lelkészek és zsidó vezetők. A zsidók azáltal, hogy a zsidóság képviselőit és sok helyütt magát a zsidó is üldözik, már elismerték azt, hogy az igazi vallás a legnagyobb ellenségük. Ta-

VOILE DE SOIE

Tökéletes harisnya színes sarokkal, legújabb kreáció

Ajándékozzon ADESGO harisnyát, ez a legmegfelelőbb karácsonyi ajándék

501 MATASE NATURALA

Szebb és tartósabb mint bármely külföldi harisnya

105 ULTRAFIN

Estélyi ruhához

57 SPECIAL

Vékonyabb a pókhálónál is

57 TROTEUR

Vékony és tartós harisnya

ADESGO

harisnya

tökéletessé teszi a női eleganciát

lán azért tüntették ki egyes zsarnokok a zsidóságot azzal, hogy a zsidókat üldözik a legjobban, mert ösztönszerűen érzik, hogy azok, akik a jóban és igazban hisznek, természetes ellenségei minden olyan kormányzatnak, amely mint férfiatlant elveti az igazságosság, könyörületeség és felebaráti szeretet elveit. Meg vagyok győződve róla, hogy el fog jönni az idő, amikor a szégyenfoltból, amelyet ezek a zsarnokok a zsidóság mellére akarnak tűzni, becsületrend lesz: a szabadságért folytatott harc becsületrendje.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme
(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,
Str. Lipsceani 7.

Telefon: 462-91

Socec hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!

— Eljegyzés. Singer Boriska Kosice és Landesmann Lajos Kosice jegyesek (M.k.é.h.)

— Hirdetmény. Ezennel közhírré tesszük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clujon Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felügyeletünk alatt áll és így kasrusz szempontból teljesen megbízható. A cluji aut. Orth. Izr. Hitközség rabbinátusa és kasrusz-bizottsága.

— A „cagoulardok” és a német antiszemita szövetség. (Páris). A francia lapok jelentik, hogy a párisi rendőrség megállapította a német nemzeti szocialisták és a francia csuklyások közötti kapcsolatot. De Poterre bárót azzal gyanúsítják, hogy ő volt az összekötő kapocs a Gestapo és a csuklyások között. De Poterre egyike azoknak a náciügynököknek, akiket letartóztattak. Német pénzzel dolgozott Meikert, Farmer és Lecleuq név alatt, különböző országokban. Kiderült a nyomozás során az is, hogy a berni per folyamán, amely a „Cion bölcsei” ügyében világfeltűnést keltett, a kulisszák mögött nagy szerepet játszott. De Poterre nemrégiben Wienben is volt és különböző antiszemita egyesületekben tartott előadásokat, ahol a pánárja eszmét hirdette.

Az új
Dr. LENGYEL

SZANATORIUM

Cluj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3 A)

Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülvéve a város centrumában. Minden szobája terrasra nyílik, 300 m² tetőteráza van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légfürdőt lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülőszoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vizgyógyintézet. Belsőfürdő, amely krónikus bélbántalmak, székrekedések, epe- és veseköveknek kitűnő eredményeket ad. Electrotherapia: ultra rövidhullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A tetőterasz mirigyes gyerekek kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogó- és hizókurák. Diétás konyha. Fertőző betegeknek kívül minden beteget felvesz. Üdülő- és lábadozó betegeknek is igen alkalmas. Mérsékelt díjazás.

Szabad orvos-választás. Az intézetnek rituális konyhája is van.

— Az igazságszolgáltatás statisztikája Palesztinában. A most megjelenő jogi kimutatásban, amely ez év második negyedére vonatkozik, kitűnik, hogy a palesztinai kerületi bíróságok tizenegy gyilkossági ügyet tárgyaltak. A vádlottak mohamedánok voltak. Három elítéltek közülök. Ezenkívül 424 pert folytattak le, míg az 1937. év első negyedében 161 ügyet tárgyaltak. Ezek közül 331 mohamedánt, 6 keresztényt és 4 zsidót ítéltek el. A helyi bíróságok előtt 18.191 ügyet tárgyaltak, 21.845 alperes ellen. Ezek közül 16.870-ben ítéletet is hoztak.

— Megjelent az első művészi regény a mai Palesztináról. Arnold Zweig, a „Grisa örmester” jelenleg Haifában élő világhírű írójának új regénye: **Vihar Palesztina felett.** „Anglia kissé túl sokat ígért — amikor a háborús szükségletekkel küzdött — az araboknak, a zsidóknak, az egész világnak; most, miután a háborút megnyerte, becsületes módon arra kényszerült, hogy mindkét félnek egy-egy töredék teljesítéssel és nagy csomó kiabrándulással szolgáljon”. (Arnold Zweig.) A regény központjában egy politikai gyilkosság áll. Kapható minden könyvkereskedésben. Epoque kiadás.

— A héber egyetemnek van a világ legnagyobb inkunabel gyűjteménye. (Jeruzsálem). A héber egyetem executívájának vezetője: **Salman Schoken** bejelentette, hogy a héber egyetem 64 kötet héber kéziratot kapott ajándékba. Ezzel a világ legnagyobb és legkiválóbb héber inkunabel gyűjteménye van az 1500-as évekből. Eddig 20 hasonló kötetje volt az egyetemenek, de a most szerzettekkel együtt a világ legtekélyesebb gyűjteménye lett. A 64 kötet közül 42 olasz, 21 spanyol és portugál és egy Konstantinápolyból származik. A könyvek nemcsak azért értékesek, mert egyedül kiadások, hanem első és kitűnő állapotban vannak.

Gyomor- és béllelgyógyítás

eseteiben, epe-, máj- és vese zavarában, görcsös székrekedés, savtúltengés, gyomorégés, hányinger, ideges állapotoknál az orvosok legmelegebben ajánlják a világhírű amerikai **GASTRO D.** gyógyszer.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán, București, Calea Victoriei 124.

— A német új népszámlálás falkutatással egészíti ki munkáját és Magyarországon keres ősoket. Budapestre érkezett a „Deutsches Reichsadressbuch G. M. B. H.” egyik tisztviselője: **Egon Fischer**, azzal a céllal, hogy németországi megbízói részére okmányokat szerezzen be Magyarországon. Tudvalevően január első napjaiban kezdődik meg Németországban az új népszámlálás, amely az eddigieknél is szigorúbban veszi az árjatorvény paragrafusait. Az 1938-as német népszámlálás alkalmával már ugynevezett „leszármazási lapot” is ki kell tölteni minden egyes német polgárnak. Ezzel az intézkedéssel kapcsolatban lázas „okmánykutatás” indult meg Németországban, tekintve, hogy a leszármazási lap kérdéseire adott válaszokat hiteles okmányokkal kell igazolni. Németországban okmánybeszerző és leszármazáskutató irodák alakultak, amelyek sok ezer alkalmazottal hihetetlen munkát bonyolítanak le, hogy ügyfeleiknek idejében prezentálni tudják a gyakran hosszas utánjárásal beszerezhető okmányokat. Ilyen okmánybeszerző iroda a Deutsches Reichsadressbuch G. M. B. H. is, amelynek tisztviselője, **Egon Fischer** vasárnap Budapestre érkezett, hogy százhetvenegy nagyszülő keresztlevelét szerezze be különféle magyarországi plébániahivataltól. **Egon Fischerrel**, aki kitűnően tud magyarul, miután a világháborúban, mint a Bothmer-féle Deutsche Südarmeré parancsörtszítje másfél évet töltött magyar erdek kötelékében. Az 1938-as német népszámlálásnál már pontosan válaszolni kell a következő kérdésre: „War, oder ist einer der vier Grosselterntheile, de Rasse nach Volljude?” (Volt-e, vagy van-e a négy nagyszülő között tiszta zsidófajú?) A leszármazási lapokat az igazoló okmányokkal együtt, külön lezárt borítékban kell a népszámlálási ivhez csatolni. Százhetvenegy olyan ügyfél jelentkezett, akiknek nagyszülei közül valamelyik Magyarországon született és így a „fontos” okmányt itt kell beszerezni.

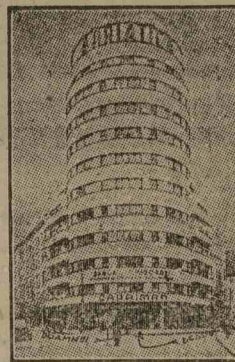
Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
București, str. Carol 32. I. emelet

— A betárok tüntetése a kownoi Palesztina-hivatal ellen. (Kowno). A Keren Hajjesod megbízottja, **Josef Sprinzak** gyűlést hívott egybe, amelyen valamennyi cionista szervezet megbízottja résztvett. A gyűlés ideje alatt megjelent a betar ötven tagja, álltak valamennyi kijáratot, kikapsolták a telefont és kérték, hogy vezetőjüknek, **Glasman**nak adják meg a szót. **Sprinzak** és az elnöklő **dr. Grigori Wolff** elutasították a kérelmet. A nemzeti blokk kérelmére, amely a mizrachistákat, a zsidó állampártot és a klall B. csoportot foglalja magába, megengedték, hogy a szónok felszólaljon. **Glasman** rövid beszédben protestált az ellen, hogy a betárok nem kapnak certifikátokat és kérte, szüntessék meg ezt az igazságtalanságot. Kérését **Rubinstein** lapszerkesztő és más polgári cionisták is támogatták. Ezután elhagyták a betárok a Palesztina-hivatal helyiségeit. Más rendellenesség nem történt.

Salamon Mó

volt brassói gyógyszerész

Bucureștiben
Str. Doamnei
Str. Academiei
sarkán az
Adriatic
palotában

Drogueria Caraima
név alatt gyogydrogueriát nyitott

Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességeket, valamint az összes illatszer és kosmetikai cikket. Nagy választék **Houbigot**, **Caron**, **Chanel**, **Michel**, **Guerlain**, **Patou**, **Gosnell** s. gyártmányokban. Telefonszám: **5453**

— „Még hónapokig fog tartani...” (don). A gyarmatügyi miniszteriumhoz kelt álló „Great Britain and the East” újságban, hogy bár nincsen más megoldási mód a lesztina kérdésben, mint a felosztás, sem lehet annak realizálása érdekében mit sem tenni, mivel a nyugtalanság olyan virulens, hogy amíg az le nem csillapodik, addig nem lehet hozzakezdeni a realizálásához. Ez a helyzet pedig még hónapokig eltarthat. Addig talán sikerül konkrét tervet is kidolgozni, amelyet elfogad végleg a Népszövetség is. Míg eddigi angol tárgyalás azzal végződik, nem lehet a mandátumot keresztülvinni.

— A nyilasgróf és a zsidó tőzsdénők. A Budapesti Áru- és Értéktőzsdén két csarnokában elhelyezett hirdetőtáblán napokon keresztül hirdette a tőzsdéből a folyamatban levő perek tárgyalási rendjét s ezen látható volt, hogy **schmiedt Albert** készaruügynök mint peres perli gróf **Festetich Sándor** mint rest. A per tárgya jelentéktelen összeg mintegy 600 pengő volt s mint azt a tőzsdén mindenki gondolhatta, ügynöki jutalék indította a felperes **Goldschmiedt Albert** Tőzsdéi és üzleti értelemben csak csiriz volt a nyilasgróf ellen a tőzsdébíró peresített jutalék, amelyet egyébként a peresítő intéztek el úgy, hogy gróf **Festetich Sándor** vállalta a peresített összeg nyos határidőn belül, megfelelő feltételek mellett való kiegyenlítését. Nem is első pere ez a grófnak, mert a múlt évben a tőzsdébíró több ízben marasztalta el a peresítőt, mert a peresített összeg nem volt elegendő, mert kiderült, hogy üzleti vonatkozásban a nyilasgróf nem ismer vallási különbséget. Másrészt is bizonyítja ez a kis perecske, hogy a nyilas politika is sok pénzbe kerül és meggyenezzer holdas földbirtok jövedelméből sem elegendő ahhoz, hogy a birtok kezelőjének a költségek mellett még politikai tevékenységét is finanszírozzon lehessen belőle.

Látogasson meg szőnyegkiállításunkat új helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, és külföldi fonalak. — Szőnyeg javaslataink sok. — Allandó tanfolyamok.

ORIENT

Schulhof Emilné, Oradea, Str. Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 100

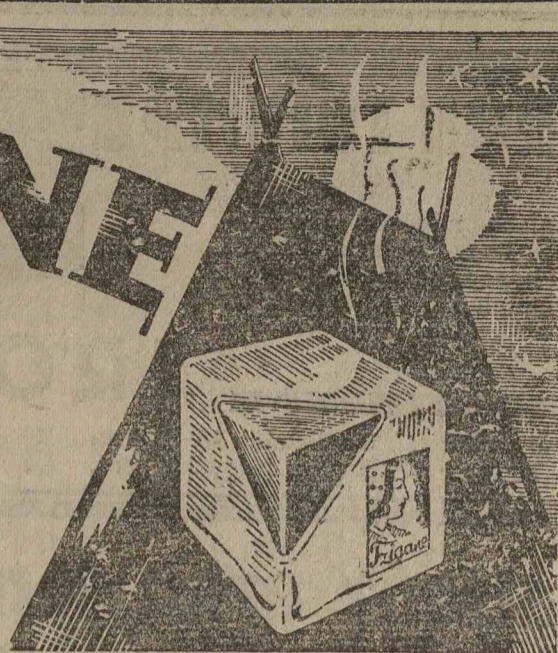
Ritka csábító készítmény

TZIGANE

le *Parfume*

...és alkalmazodik egyéniségéhez ez a varázssal és kőlésszettel teli parfüm, a világ leg-misztikusabb népe szenvedélyes életének különös felidézésével. A modern parfümgyártás alkotta a „TZIGANE” kölni vizet, mely rafinált keverékben és a legfinomabb arnyalatokban készül.

Antiszemita csendélet Lengyelországban ...

Bestiálisan meggyilkoltak egy tizenhatéves fiút Varsó közelében

Varsó. — Carnomale községben szerda este bestiális gyilkosság történt, amelynek áldozata egy tizenhat éves bocher lett. *Solem Finnslepsky* szatócs hét gyermekét neveli a vidékes házacskában. Az üzlet és lakás együtt van és keservesen küzd a mindennapi kenyérért. Két évvel ezelőtt támadták meg először az üzletet a falubeli huligánok. Majd ennek következtében négy hónapig fogságban voltak. Ezután feljelentették a huligánok a kereskedőt, hogy titokban pálinkával kereskedik. Ennek következtében pénzbírságra ítélték. Azóta még jobban romlott a viszony parasztok és a zsidó kereskedő között. Satoru nevű fia Varsóban, egy garázsban autótanuló tanonc volt és éjnek idején mindég az ajárt szüleikhez aludni. Az ominozus este a fiu tulkorán érkezett haza és a konyhába ment, hogy ott megegye ebédjét. Közben anyja az üzletben foglalatoskodott, apja pedig ment a szomszéd faluba, hogy ott egy tenet vásároljon. Alig ment néhány lépést, amikor nagy lövöldözést és lármát hallott háts felől és óriási füstfelhőt.

Amikor a balsejtelmeztől üzött apa visszérkezett futólépésben a házhoz, a követő látta maga előtt: *Felesége szerencsétlen fiának fejét kötözi, akinek testéből folyik vér és felesége ruhája teli van szerencsétlen, nyöszörgő fia vérével.* — Kiderült azonban a tényállás. Három huligán bement az üzletbe és cigarettát kértek. Az asszony kiszolta őket és közben a gazok ütlegelni kezdték az asszonyt. A kiabálásra berohant a fiu, akinek rögtön revolvert szegeztek és háromszor rálöttek. A szerencsétlen azonnal összeesett és anyja jajgatva igyekezett megmenteni az életnek.

A három támadó közben egy petárdát dobott az üzletre, mire az tüzet fogott. Az asszony rohánva jött vissza és kétségbeesetten ment a helyzetet. Azonnal befogott kocsijába a fiút az első orvoshoz, a szomszédok követték. Közben a jobbérzésű szomszédok oltani kezdték a tüzet.

A szerencsétlen másik zsidó fiu, amikor a falu felé tartott a szomszéd községből, ahol megállt, látott három embert, két magasat és egy alacsonyot arra sietni. Nem tudta, mi van szó, de amikor megtudta a tragikus híradást, abba az irányba futott és sikerült a csendőrökkel elfogatni a három gazfickót. A kihallgatás során bevallották tettüket, hogy helyet antiszemita bosszúból követték el, és azzal is bizonyították, hogy semmit sem bántak, vagy loptak.

A szerencsétlen 16 éves fiút bevitték a varsói kórházba, de az orvosok reménytelennek találják helyzetét. A szerencsétlen üldözött család iránt a varsói zsidóság körében nagy a részvét.

Rálöttek egy keresztény gyárosra, mert azt hitték, hogy zsidó

Varsó. — A lengyelországi zsidógyűlöltre mélyen jellemző esemény zajlott le a napokban egy „Kakadu” című mulatóban, amely

a lengyel főváros Dombrovsky-terén van. A mulatóban volt a 28 éves Stanislaw Gozsagovsky, egy gazdag lemergi gyárosnak fia, aki a lemergi főiskola hallgatója volt és aki üzleti ügyekben tartózkodott Varsóban. Ez nem gátolta meg abban, hogy a helyiség zsidó vendégeibe bele ne kössön. Egy Jean Czobel nevű gyáros lépett a helyiségbe, aki keresztény lévén, mégis nagyon hasonlított egy zsi-

dóra. Amikor Czobel belépett, Gozsagovsky lábával elgáncsolta, mire Czobel felelősségre vonta, azt mondotta hangosan: „így bánnak egy kutyával”. Erre Czobel pofonvágtat a támadót, mire Gozsagovsky előkapta revolvérét és háromszor rálőtt Czobelre. A rendőrségen kiderült, hogy Czobel nem is zsidó, mire a gyilkos hangosan elkezdett sírni és bocsánatot kért és azzal védekezett, hogy nem tudta azt, hogy keresztény emberrel van dolga, hanem zsidóval. A gyilkoson már ez az „exkuzáció” sem segített és letartóztatták. A gyilkos családja 20.000 zloty kauciót akart adni, de nem segített, a gyilkos letartóztatásban maradt. Czobel sebesülése nem életveszélyes.

Reflexiók egy cikkhez

A „Népünk” december 10-iki számában *Just Mose* tollából közöltünk egy cikket, amelyre most *Vas Endre*, a *Brith Trumpeldor* nevében üdvözlő sorokat küldött és többek között ezt írja: „Leghálásabb köszönetünket fejezem ki a szervezet nevében azért, amiért megírta az igazságot, hogy hetvenöt testvérünk szenved az akkori börtönben. Ön ama kevés élharcos régi cionista közzé tartozik, akik nemes gesztussal fejkik ki az igazságtalanságot. Azt láttuk, hogy a cionista hivatalos szervek egy lépést sem tettek az elfogottak érdekében. Azok a sorok, amelyek a „Népünk”-ben *Just Mose* tollából megjelentek, növelték a felháborodást azok körében, akik amugy is igaztalanok találják ugy az angol hatóságok, mint a hivatalos cionista szervek rosszindulatát és közönyét. Sajnos, minden öntudatos zsidó testvérünk ki van téve annak, hogy a denunciaciótól szenvedjen és a palesztinai „igazságszolgáltatás” áldozata legyen. Nagyrabecsüljük Önt, *Just chavér* és a „Népünk”-et, amely sikre száll az igazsáért!”

— Archeológiai felfedezés. (Jeruzsálem). A Tel Al Hariri barlangjaiban sokszáz babyloniai emléket találtak, amelyek Ábrahám idejéből származnak. Sok érdekes kőtáblát találtak. Archeológus körökben nagy feltűnést keltettek ezek a történelmi felfedezések.

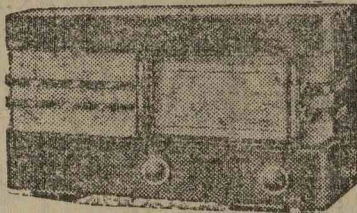
Gondoljon egészségére!

Lássa el magát **SENLASLO** (Szt. László) fertőtlenítő toalettszappannal Udil — Fehérit — Fertőtlenít! **DENTONAL** fogpasztával

IRON TRIUMPH

Modell 1938.

Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készüléket adtak el.

Ára
6880.- lei

Minden
szaküzletben
kapható.

IRON TRIUMPH IRON-REX I.

60 állomásvétel. 3 hullámkör 18-2000 m.
Természethű leadás. Nagy hangerő.

Superok királya. - Kényelmes kezelés.
Világvetel!

Hatszáz arab terrorista véres csatát vívott az angol katonasággal Palesztinában

Jeruzsálem. — Az egész Palesztina annak a hatalmas összetűzésnek hatása alatt áll, amely a napokban zajlott le az Akko körüli hegyekben. A véres csata részletei még nem bontakoztak ki teljesen, de az eddig érkezett jelentések szerint úgy kezdődött, hogy egy kis rendőrkülönítmény egy katonai csoporttal együttműködve, az akkói hegyek közé ment, mert oda vezettek azok a nyomok, amelyek egy arab falu bírójára gyilkosainak nyomára vezethettek. Amikor a hegyek közé értek, hatalmas arab terrorista csoportra bukkantak, amely nagyszerűen fel volt fegyverkezve. *Hatszáz terrorista volt egy csoportban. A terroristák rejtékhelyükről erős tüzet zúdítottak a katonaságra és a terroristák tulsulya olyan erős volt, hogy a hivatalos karhatalom embereinek helyzete mindinkább ve-*

szélyesebb lett. A katonaságot a tulsulyban levő terroristacsoport körül akarta fogni, ami részben sikerült is. Egyrésze a katonaságnak és csendőrségnek egéruat nyert, egy altiszt meghalt, a többiekét körülfozták és egy angol tisztet katonáival együtt elfogtak.

Amikor értesültek a katonai hatóságok a hegyek között lejátszódó eseményről, azonnal nagyobb erőt mozgósított, amely gépfegyverekkel, páncélautókkal és repülőgépektől támogatva siettek a színhelyre. Katonai szakértők szerint ez az első komolyabb összeütközése az angol katonaságnak az arab banditákkal, 1936 áprilisa óta.

A harc, amikor e sorokat írjuk, még nem fejeződött be, mert mindkét részről erősítések érkeztek.

Ludendorff halála

A véres világháború egyik legnagyobb hadvezére halt meg, aki amilyen hadvezér volt, olyan ellensége a zsidóságnak. Bennünket nem érdekel Ludendorff mint hadvezér, sem pedig mint olyan, aki az első Hitler-puccs idején megszökött Münchenből. Menekült Ludendorff akkor is, amikor összeomlott a központi hatalmak frontja és áruhában menekítette életét Svédország felé.

Nekünk zsidóknak nem gyásznap Ludendorff halálának napja. De nem is örömműnnap, mert ha egy ilyen gyűlölnök meg is halt, él még a többi sokezer német határokon belül és mindentől, széles a világon. Ludendorff a legnagyobb gyűlölködők közül való volt. Nem is állt meg féltan. Nem csupán a zsidó „világuralom” ellen harcolt a legélesebb fegyverekkel, hanem a kereszténység ellen is. Új vallást alapított Ludendorff, illetőleg a régi teuton pogányságnak szélsőséges hírdetője lett. De ez logikus volt nála, mert hogyan beszélhet zsidó, vagy keresztényi emberszeretetről az a Ludendorff, aki a „totális háború”-ról írt könyvet. Arról az eljövendő embergyilkolásról, ahol nem lehet tekintettel senkire, sem asszonyra, sem gyerekekre, ahol a győzelem érdekében minden szent és legkevésbé van értéke az emberi életnek. Ludendorff a legkegyetlenebb embergyilkolásnak jogosságát hirdette és ennek sikeréhez pogánynak kell lenni. És Ludendorff pogány volt, a szónak ó-kori és modern értelmében is. Ugy is tudta gyűlölni a zsidókat, mint a régi amalekitához illik. Tagadása minden keresztényi szereteinek, egyenes irányvonala annak, hogy a kiindulópontot kell először elpusztítani, a „magot” és ez a zsidó humanista felfogás. Kevés ilyen ellensége volt a zsidóságnak, mint Ludendorff marsall, aki 72 éves korában meghalt és ha gyászolja is a hitleri világ, mi nem gyászoljuk, mi csak sajnáljuk, hogy voltak és vannak a zsidógyűlöletnek olyan hírdetői, mint Lu-

dendorff, aki visszaakarta volna vinni az emberi fejlődés vonalát, a teuton őserődökig és a pogány gyűlöletig, az emberpusztításig. Ludendorffot a világ zsidósága nem gyászolja.

— Mary angol királyné látogatása a londoni zsidó múzeumban. Mary özvegy angol királyné udvarhölgye kíséretében minden bejelentés nélkül megjelent a londoni zsidó múzeumban, ahol több mint egy órát időzött. Mary királyné elragadtatva szemlélte a remek műkincseket és különösen megnyerte tetszését egy sokévszázados tóratekerces, amelyről fnyképfelvételt is készített.

Munkácsi Bernát fedezte fel Hóman Bálint magyar miniszter tudomány munkásságának értékét

Nemrégiben hunyt el Budapesten a magyar zsidó tudományos világ egyik legkiválóbb reprezentánsa, dr. Munkácsi Bernát Szinnyi József, az Akadémia főtitkára közölte most az elhunyt családjával, hogy az Akadémia elhatározta még egy hónappal ezelőtt, hogy Munkácsi Bernátot, rendkívüli érdemei elismeréséül a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjává választja. Ezt a tervet a halál keresztülhuzta. Érdekes, hogy a magyar zsidó tudósokat csak haláluk után fedezik fel, de még a kikeresztelkedett László Fülöp is csak halálakor kapta meg Korvin láncot. (Az Akadémia mindenesetével elhatározta, hogy Munkácsi Bernát ele legyen egyik legnagyobb munkáját, a „Vogul Szótár”, amely kéziratban maradt, legközelebb kiadatja).

Érdekes dokumentum az, amit most közölnek egyes budapesti organumok. Dr. Hóman Bálint jelenlegi kultuszminiszter, amikor nemrégien emlékeztünk meg — nem a legnagyobb elragadtatás hangján — hat évvel ezelőtt a Magyar Néprajzi Társaságban beszédet tartott, amelyben Munkácsi Bernátot foglalkozott és megállapította, hogy „élete munkássága követendő példa számára” és „döntő része volt az „ő tudományos egyéniségének kialakulásában”. Majd azt mondotta, hogy Munkácsitól kapta az első komoly elismerő bírálatot, amikor östörténeti tanulmányát olvasta és megjelentette idegen nyelven, hogy a külföld is tudomást szerezzen róla. hirdette tovább, vannak hun-török rokonsághoz kapcsolók, amelyeket igyekezett tudomány alapján igazolni. Ebben is uttörő volt Munkácsi Bernát, akit mesterének vallott a jelenlegi magyar kultuszminiszter. Ez a nagy zsidó tudós megérdemli, hogy a zsidóság mindenkor nagy kegyelettel és szeretettel gondoljon reá.

— Chassid esküvő. Fényes chassid esküvő színhelye volt a napokban Halmi, ahol Szejme Jiszruel Khrin nagyszöllősi főrabbi fia Smiel Smelke tartotta esküvőjét Rivkele, Akenázi Sender budapesti nagykereskedő leányával. Az esküvői banketten megjelentek Telbaum Joel szatmári főrabbi, Klein Jakab halmi főrabbi, Hersch Eizenstadt krakkói, Schönfeld Salamon tiszaujaki, Mayer József királyházai, Joel Velicsker tresovi, Ancsel Velicsker böltsi főrabbi.

— Az Ardeali zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Braşovban Goldstein orth. káposzter étterme, Braşov, Str. Voevod Mihai 20. emelet.

A Masz Kahisztadrut az erdélyi cionizmus próbaköve

Az akció sikere **biztosítja** a Zsidó Nemzeti Szövetség szervezeti, kulturális és szociális hivatásának betöltését és **lehetővé teszi** az erdélyi zsidó ifjuság átrétegesítésének megoldását.

A döntő fordulat előestélyén a 12-ik órában a Zsidó Nemzeti Szövetség Erdély zsidóságához fordul és kezébe teszi le az erdélyi zsidóság és erdélyi cionizmus sorsát. A Zs. N. Sz.-t a

Masz Kahisztadrut teheti képessé történelmi feladatainak betöltésére.

Legjobban vásárolhatunk ujévi ajándékkul cipőt, hócipőt, hócsizmát! FAUR cipőáruházakban, Oradeán

1-ső
FAUR Lux cipőüzletben
Bdul. Regele Ferdinand 3.
HEYMAN üzletházban

2-ik
FAUR cipőüzletben
Strada Avram Iancu No. 5.

3-ik
FAUR cipőüzletben
Bdul. Regele Ferdinand 11.
(Végkiárúsítás alatt)

Elegáns ucai- és estélyi cipők, korcsolya-, ski- és sportcipők, házi cipők stb.
Több mint 5000 párból válogathat lemérsékelt olcsó szabott készpénz árakon „Consum” és P.T.T. könyvecskével is.
Beszerezés előli szíveskedjék kirakatainkat megtekinteni!

— Dr. Singer Jakab temesvári főrabbi ju-
neuma. Dr. Singer Jakab, a temesvári II. ke-
let neolog templomának főrabbi családja
tiszteői körében ünnepelte e hó 13-án het-
edik születésnapját. A nagy szeretetnek és
szívtiszteltnek örvendő tudós főrabbi a mult
ben ünnepelte 40 évét annak, hogy Temes-
ra került és a II. ker. neolog hitközség
kipásztora lett. Dr. Singer Jakab nagy tu-
rása és műveltsége révén értékes irodalmi
munkásságot is fejtett ki. Könyvei, amik ma-
gar és német nyelven jelentek meg, a határo-
on túl is igaz elismerést és megbecsülést sze-
tek dr. Singer Jakabnak. Hetvenéves kora
cára is megőrizte teljes lelki, testi és szel-
mi rugalmasságát. Jelenleg is két könyve van
tőle alatt. Családja és tiszteői meleg ünne-
ben részesítették születésnapja alkalmából.

— A Brit Hanoar Hamizrachi folytatja
szervezeteinek kiépítését. A reorgani-
ációs akció folyamán a napokban sor került
clujii Brit Hanoar Hamizrachi szervezet
alakítására. Ennek kapcsán Juszt Mo-

se országos elnök és Wieder Sámuel fő-
titkár látogatták meg a clujii csoportot.
Nagyszabású gyűlést tartott a clujii szerve-
zet, amelyet Aron Dávid elnök nyitott
meg, aki üdvözölte a megjelent tagokat és
vendégeket. A merkaz kiküldöttéi referátu-
mokat tartottak az aktuális problémákról és
irányvonalakat adtak a reorganizációra és
jövőre vonatkozó munkatervre. A vita so-
rán résztvettek azon Albert Nándor al-
elnök, Judovits E. és Löwinger Béla,
Schwartz Zoltán. Egyidejűleg reorganizá-
ciós választást is tartottak a helyi szerve-
zetnél amelynek során megválasztották új-
ból Aron Dávidot elnöknek. A helyi szerve-
zet nagyszabású kulturális tevékenységet
fejt ki, van saját imaházuk minden szomb-
ton, van Oneg sabbat ünnepély, héber kur-
zusok. Könyvtárt is állítanak fel, amely
egyike lesz a legszebbeknek az erdélyi cion-
ista szervezetek könyvtárai közül.

— Arnold Zweig: „Vihar Palesztina
felett” c. új regénye a könyvpiac szenzációja.

— Román-zsidó évkönyv. Gazdag tartá-
lommal jelent meg a romániai zsidók Évköny-
ve, dr. B. Iosif szerkesztése alatt. A szerkesz-
tésnél egy bizottság működött közre, amely-
nek elnöke dr. M. Gater (London). I. Nie-
mirower szenátor és grandrabbi, S. I. Djaen,
a spanyol ritusu zsidó hitközségek főrabbija,
dr. W. Fildermann, dr. S. Bikel, dr. M. Cotic,
H. Fischer-Galafi, dr. L. Ghelenter, dr. M. A.
Halevy, dr. M. Helfman, Barbu Lăzăreanu,
Av Kiva Ornstein, M. Paves mérnök és M.
Zeltzer-Sărățianu. Az évkönyv, amelyben a
zsidó irodalom legkiválóbbjai szólalnak meg,
élményt jelent az olvasó számára. Mindössze
100 leíért kapható a CARTEA könyvkereske-
desben, București, Cal. Văcărești No. 46.

— Felavatták a Herzl-szobát. (Jeruzsá-
lem). December 6-án a Zsidó Nemzeti Alap
épületében avatták fel az új Herzl-szobát,
amelyen M. M. Usischkin elnökölt. Az első
hat cionista kongresszus delegátusai, a fő-
rabinátus képviselői és a nemzeti intézmé-
nyek megbízottai voltak jelen. Ezen a terü-
leten lesznek a jövőbeni Herzl muzeum ter-
mei, amelyben ott szerepel majd az íróasztal
is, amelyen a Zsidó Állam-ot írta és az a
szószék, amelyen 1897-ben az első bazeli
kongresszuson beszélt.

— Tudósítók figyelmébe. A bankélet,
biztosítás, gyáripár és kereskedelem köréből
beküldött eredeti, színes riportokat, érdekes
jogeseteket, továbbá minden szakmából kö-
moly információkat a szokásos tiszteletdíj-
jal honorálunk. Pénzvilág — Journal
Economic, Oradea, Str. Take Ionescu 34.

Uj fűszer-, csemege- és **CUBA** Oradea,
cukorkaüzlet Avram Iancu-utca 10.
Telefon 6-40. Telefon 6-40.

1 kgr. fehér dióbél ... Lei 40	10 deka arany mazsola ... Lei 9
1 „ l.-ma japán rizs ... Lei 28	1 kgr. tea-keksz ... Lei 40
1 „ főzőcsokoládé ... Lei 100	1/4 „ l.-ma körkölt kávé ... Lei 45

hosszá a FRANCK gyári árban

Mindenféle sajt- és halkülönlegességek!

„CUBA”

Oradea, Avram Iancu-u. 10.
Telefon 6-40.

Szőnyegok, hencserterítók, garniturák, pokróc, uti-
plaidok, ponyva óriási választékban,
leszállított árakban

Alapítva: 1898. SPITZER IZRAEL cégnél, Nic. Iorga-u.
és „LINOLEUM”, Bul. Reg. Ferdinand 5.

**Nagy karácsonyi és ujévi
vásár**

Minden
vevőknek
ajándékot
adunk

VULCAN bőröndgyári lerakat
Oradea, Regele Ferdinand 1.

**Minőségben
árakban
izlésben**

SZÖVEI

különlegességeink vezetnek!
Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld

posztóáruház
Oradea, Piața Regina Maria I. (Kishidő)

Olcsó karácsonyi vásár van

Most rendeljen elegáns vonalú modern
„formafűzőt”
melltartót, princeszt

Kováts Sándorné
specialistánál, Nilgesz-telep.

Hétről hétre

Amsterdam. — A Musset mérnök vezetése alatt álló holland nemzeti szocialista párt tudvalevően vereséget szenvedett a májusi parlamenti választásokon és sokan elhagyták a pártot. A kiváltak most új pártot alakítottak holland néppárt elnevezés alatt, amely ugyancsak antiszemita programot állított fel.

Bukarest. — Corneliu Cassasovici, a bukaresti műegyetem tanára elrendelte, hogy előadásain a zsidó hallgatók külön padokba üljenek. Ez az első eset, amikor román egyetemen kísérlet történik a főiskolai gettó bevezetésére. A zsidó szervezetek tiltakozó táviratot intéztek Tatarescu miniszterelnökhöz, Anghelescu közoktatásiügyi miniszterhez és Dinu Brătianuhoz, a liberális párt elnökéhez a gettópadok bevezetése ellen, hangsúlyozván, hogy ez az intézkedés ellentétben áll az alkotmánnyal.

Genf. — A zsidó világkongresszus (Jewish Congress) rendkívül érdekes dokumentumot nyújtott be a Népszövetség titkárságának. A dokumentum, amely többszáz oldalra terjed, a világ zsidóságának gazdasági helyzetét statisztikai adatokkal alátámasztva tárja a Népszövetség elé.

Varsó. — A varsói kereskedelmi akadémián súlyos antiszemita kilengések voltak. A nemzeti demokráta „zsidómentes hétet” proklamáltak és megakadályozták a zsidó diákokat, hogy résztvegyenek az előadásokon. Azokat a zsidó diákokat, akik mégis be akarták hatolni az épületbe, véresre verték. A főegyetemen is összeütközésre került a sor, melynek során több zsidó orvostanhallgatót megsebesítettek. A bölcsészeti fakultáson botokkal támadták rá a huligánok a zsidó diákokra.

Krakko. — A napokban nyílt meg Krakóban a lengyelországi zsidó frontharcosok szövetségének 5-ik rendkívüli kongresszusa, 250 delegátus és több száz vendég részvételével. Skladkovszki miniszterelnök, Guretzki tábornok-hadügyminiszter és a lengyel hazai frontszövetség elnöke követeket küldtek ki a maguk nevében a kongresszusra. Számos lengyel parlamentar és katonai méltóság üdvözölte a kongresszust. Dr. E. Sommerstein, a Zsidó Parlamenti Klub elnöke, továbbá a hadügyminisztérium kabinetfőnöke, a miniszterelnökség népkisebbségi hivatalának igazgatója stb. intéztek üdvözlő táviratot a zsidó frontharcosokhoz.

London. — A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint az angol hatóságok most dolgozzák ki az új palesztinai vizsgálóbizottság pontos hatáskörét. A bizottság személyi összetételére nézve még nem történt döntés, de rövidesen erre is sor kerül.

New-York. — Ötszáz neves amerikai tudós, az Egyesült Államok legnevesebb intézeteinek professzorai éhshangu határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben tiltakoznak a gettópadok bevezetése ellen a lengyel egyetemeken.

Jeruzsálem. — Az utóbbi napokban több súlyos terrorcselekmény történt az ország különböző részeiben. Az elmúlt hét csütörtökjén, mint már jelentettük, a haifai Hechaluc uccán megsebesítettek egy 15 éves kislányt, akinek Elimelech Romer volt a neve. A kislányt beszállították a Hadassza kórházba, ahol megoperálták. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint Elimelech Romert nem tudták megmenteni az életnek és belehalt sérüléseibe. — A jeruzsálemi központi kormánypalota közelében egy arab terrorista katonai típusú bombát dobott több zsidó állami tisztviselőre, akik éppen hivatalukba mentek egy csoportban. A tisztviselők szerencsére megmenekültek a haláltól. A tettes elmerékült. — Mismar Haemekben elpusztítottak a terroristák egy 50 dunamos narancsültetvényt, amely immár öt éves volt. A kárt 1500 fontra becsülik. — Haifában meggyilkolták Mohamed el Khatib sejket, az ismert arab ügyvédet, aki a mufti egyik ellenfele volt. Egy arab rendőr üldözöbe vette a gyilkost, és több lövéssel megsebesítette a merénylőt. — A szíriai-palesztinai határ közelében a beduinok megtámadtak egy arab autót, amelynek utasait kirabolták. — Segédrendőröknek öltözött arabok behatoltak Rafat faluba. Jeruzsálem közelében, bántalmazták a falu több lakóját és egyeseket súlyosan megsebesítettek. — Indur faluban, Nablusz mellett, két házat felrobbantottak a hatóságok, miután a falu egyik lakosát azzal gyanúsították, hogy merényletet követett el a petroleumvezetékek ellen. A faluban eszközölt házkutatások során fegyvereket találtak ezekben a házakban. — Sir Charles Tegart, akit speciális megbízással a palesztinai terror-mozgalom elfojtására küldött ki az angol kormány, első intézkedésként „repülőosztagot” alakított, amely 150 rendőrből áll és 15 perc alatt el tudja érni az országnak bármelyik részét, ahol kilengések történnek.

— **Barmicvoh.** Szép családi ünnep folyt le az elmúlt héten Mediason, Czitron Benjámín hitközségi elnök házában. Philipp fia barmicvohja alkalmából a város lakosságán kívül a környék lakossága is résztvett a gyönyörű családi ünnepségen, ahol a barmicvoh szépen felépített pilpulisztikus és agadisztikus beszédet tartott. Az ünnepély alkalmából, a reghini, sibiui, sighisoarai és brasovi főrabbi is résztvettek, az alkalmat megragadva, meleg ünneplésben részesítették Citron Benjámint, az erdélyi ortodoxia illusztris vezetőjét és az Agudasz Jiszroél országrészi elnökét. Sperber brasovi főrabbi a templomban tartott mélyenszántó beszédében kihangsúlyozta, hogy a mai súlyos viszonyok között a nevelési probléma kell a zsidó családnak egyik legfontosabb feladata legyen és amelyet sikeresebben nagyon kevés háznál láthatunk úgy megoldani, mint Citron Benjámín igazi zsidó szeretettől kiáradó otthonában. A templomi ünneplés után a gyönyörűen terített asztalnál, a hitközség nevében Deutch Bezael üdvözölte Citron elnököt, aki a mediási hitközséget úgy anyagiakban, mint intézményeiben (iskola, Talmud Tóra, milve, stb.) naggyá fejlesztette és az erdélyi hitközségek mintaközségévé emelte. Szeretettel gratulál mindenki, főleg a megjelent főrabbi beszédeikben, úgy Citron Benjáminnak, mint az örömtől sugárzó anyának, Strasser Leának, aki a családi házból hozta magával azt a zsidó szellemet, amelyet gyermekeiben is igyekeznek beléplántálni. A felnőtt zsidó közösségbe lépő Citron Philipp nagy reménye a családjának és az egész mediási zsidó közösségnek.

— **FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ** legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál, JUST-nénál szereshetők be, Oradea, str. Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

— **HALALOZÁS.** Grünwald Jónás temesvári zsidó aggokháza tagjának felesége, szül. Rosenfeld Julia 74 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetésén résztvett az aggokháza alapítóinak és vezetőinek számos tagja, közöttük dr. Polátsék Arminó elnök, Hübsch Dávidné és Färber Bernátné. A temetési szertartást dr. Singer Jakab főrabbi végezte. Megható bucsubeszédet tartott dr. Schüick Bernát józsefvárosi főrabbi, majd Grünwald Jónás mondott szívbemarkoló istenhözszódot.

מדעה

מתבקש ש"ב מומחה. מוחל מצוין ר"ש עם קבלות מתאימות לעורנו, ורבע"ת יהו" קדימה. המועדים יודיעו ויומנו לבח"נר קהל עדה ישראל בא"ש

Comunitatea Evrească, Borșa. הכתובת:

TRETORN

Sárcipő

Hócipő

Világhírű

Reichard

cipőáruházban kapható

HUMOR

A MÁS FEJÉVEL

Prizbrám professzor transplantációs intézetben fejátültetéssel foglalkoznak. Az egyik fejét igyekeznek a másik fejébe átültetni. Az emiatt a műanyagok állítólag fényesek. Viszont a zsidó körökben nem újság az — hogy sokan a mások fejéig gondolkoznak.

GYASZRUHABAN...

A szovjet egyik városában fekete ruhában egy asszony.

- Mi van, asszonyom, talán gyászol?
- Igen, a férjem...
- Meghalt?
- Nem, csak kinevezték tábornoknak...

TUL SOKAN VANNAK

Férj és feleség ülnek az asztalnál reggel, férj felolvas az újságból.

- Te is szerepelsz az újságban — mondja férj.
- No, mond, mivel kapcsolatban?
- Azt írja a lap, hogy sok a nő a világon.

MUSSOLINI TELEFONBESZÉLGETÉSE ROOSEVELTTEL

— Az én országom csupa lelkeség és tüzesen nálunk füstölög és tüzel a Vezuv is...

— No, no barátom, majd mi lehátunk, hiszen nálunk meg itt bugyog a Niagara vízesés.

MIÉRT NEM JÖTTEL KORÁBBAN?

A chéderben elkérik a Hersele, mire a tanár megkérdi:

- Miért jöttél ily későn?
- Mert segíteni kellett az apámnak, hogy lem átímetelje a feladott leckét.

MILYEN FÖLDALATTI KINCSEK VANNAK FRANCIAORSZÁGBAN?

Egy francia iskolában kérdik a gyermeket, hogy milyen földalatti kincsei vannak országuknak?

- Gépfegyverek, ágyuk és municiók...

ANGOLOK TAKTIKÁJA

Legújabb hírek szerint az angolok Herbert S. muelt fogják kiküldeni, hogy tárgyaljon a németekkel a gyarmatok ügyében.

Hogy miért?

— Mert azt remélik, hogy egy zsidótól nem tudnak el a németek semmit, még a gyarmatokról sem.

A MAI DIÁKOK

A lengyel egyetemeken ma tanuló és ott folyó álló diákokra mondják, hogy a hileli mondást tartják be, mely szerint az egész tajrejükét fellássa állva sajátílják el.

MI A PATRIOTIZMUS?

— Mi a hazafiság fogalma?

- Aki a más életét szívesen feláldozza a hazáért.

STALIN KALKULÁCIÓJA

Stalin nem akarja olcsóbbá tenni az életet inkább olcsóvá tette az életet...

KI AZ OPTIMISTA?

Ha egy 90 éves ember rendel magának egy tönnyt két nadrággal.

VALASZTÁS UTÁN

A dési választókerület zsidó listája, ha nem hozott sikert helyi viszonylatban, lapunk fő szerkesztőjével kapcsolatban a következő megjegyzés megjelent:

— Mit szól Wasserstrom Sándor nagy diplomáciai sikeréhez? Kedd óta kerültenkiülésébe.

RÉGI HITLER VICCEK...

Egy zsidó érkezik Berlinbe és a rendőr felszólítja, hogy kiáltson harsányan:

- Heil Hitler!...
- Előbb legyen beteg, azután kiáltom „heil”, hogy gyógyuljon meg.

Ugyancsak felszólították a zsidót, hogy emelje fel jobbát Mire ő azt válaszolta:

- Nem emelhetem fel jobbomat, (meine Rechte), denn wir haben hier keine Rechte!...

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.